

A Szentatya üzenete 2019 nagyböjtjére

„Maga a természet sóvárogva várja Isten fiainak megnyilvánulását” (Róm 8,19)

Kedves testvérek,

Isten minden esztendőben édesanyánk, az Egyház által a „hívőknek azt a kegyelmet juttatja, hogy a húsvétot a Szentlélek örömeiben várják” és „megtisztult szívvel az élet teljességére jussunk Jézus Krisztus, a mi Urunk által” (vö. Nagyböjti 1. prefáció). Így egyik húsvétól a másikig a megváltás teljessége felé haladunk, melyben Krisztus húsvéti misztériumának köszönhetően már részesültünk: „Mert megváltásunk még reménybeli” (Róm 8,24). Az üdvösség e titka, ami már földi életünk során is működik bennünk, egy dinamikus, az egész teremtést és a történelmet is átfogó folyamat. Sőt, ahogy Szent Pál apostol megfogalmazza: „Maga a természet sóvárogva várja Isten fiainak megnyilvánulását” (Róm 8,19). Ennek kapcsán szeretnék néhány gondolatot megosztani, hogy ezek kísérvjenek minket a megtérés útján az előttünk álló nagyböjti időszakban.

1. A teremtés megváltása

Krisztus halálának és feltámadásának, a Húsvéti Szent Háromnapnak az ünneplése, mint az egyházi év csúcspontja annak tudatában hív minket megélni az előkészület idejét, hogy a Krisztushoz való hasonlatosságunk (vö. Róm 8,29) Isten irgalmasságának mérhetetlen ajándéka.

Aki Isten gyermekeként, megváltott emberként él, aki hagyja magát a Szentlélek által vezetni (vö. Róm 8,14), aki Isten törvényét egészen a szívünkbe és emberi természetünkbe írt törvénytől kezdve felismeri és tettekre is váltja, annak élete a teremtett világ javára fog szolgálni és részt kap a teremtés megváltásának művében is. A teremtés emiatt is várja – ahogyan Szent Pál írja – Isten fiainak megnyilvánulását, ami arra utal, hogy mindazok, akik Jézus húsvéti titkának kegyelmét befogadták, a maga bőségében élvezik gyümölcseit és arra meghívást kaptak arra, hogy annak teljességét az emberi élet megváltásában maguk is elnyerjék. Amikor Krisztus szeretete a szentek életét – a lélek, a szellem és a test dimenziójában – átformálja, ők Istent dicsőítik, és imádságukba, szemlélődésükbe, művészetükbe a teremtményeket is bevonják, ahogyan ez Assisi Szent Ferenc Naphimnuszában (vö. Laudato si' enciklika, 87.) csodálatosan megmutatkozik. Sajnos ebben a világban a megváltás alkotta harmóniát szüntelenül fenyegeti a bűn és a halál negatív hatalma.

2. A bűn pusztító hatalma

Ha nem Isten gyermekeként élünk, akkor gyakran pusztító módon viselkedünk felebarátainkkal és más teremtményekkel – de magunkkal – szemben is, mivel többé-kevésbé tudatosan abból indulunk ki, hogy mindent a magunk kedve szerint használhatunk. Emiatt eluralkodik a mértéktelenség és az így kialakuló életmódunkkal túllépünk azokon a

határokon, amelyek tiszteletben tartását ember voltunk és természetünk is megkívánná. Engedünk a határtalan vágyaknak, amelyekkel a Bölcsesség könyve a hitetleneket jellemzi, azokat, akik cselekedeteikben sem Istenre nem gondolnak, sem pedig reményük nincs a jövőre nézve (vö. Bölcs 2,1–11). Ha nem adjuk át magunkat újra és újra a húsvéti ünnepnek és nem a feltámadást, mint célt tartjuk szemünk előtt, akkor nyilvánvaló, hogy végül a „mindent és azonnal” és a „mindig többet birtokolni” logikája győzedelmeskedik.

A bűn minden rossz okozója, mint azt mindnyájan jól tudjuk. Amikor először felütötte a fejét, megtört az emberek közössége Istennel, egymással és a teremtett világgal, amelyhez testünk révén különösen is kapcsolódunk. Az Istennel való kapcsolat megrendülésével az emberiség és a számunkra elgondolt környezet között fennálló harmónia is csorbát szenvedett, az Édenkert pedig pusztává vált (vö. Ter 3,17–18). Ebben az esetben arról a bűnről van szó, ami az embert arra vezette, hogy magát tartsa a teremtés istenének, úgy lássa magát, mint abszolút uralkodót és a világot nem az Isten által meghatározott célra, hanem saját érdekében, illetve embertársai és más teremtmények kárára használja.

Ha Isten törvényét, ami a szeretet törvénye, elhagyjuk, akkor a hatalmasok törvénye fog érvényre jutni. A bűn, ami az emberek szívében lakozik (vö. Mk 7,20–23) – és kifejezésre jut a bűnös kívánságban, a mértéktelen jólét utáni vágyban, a mások és gyakran saját boldogulásunkkal szembeni közönyben –, kielégíthetetlen mohóságban a teremtés, az embertárs és a környezet kizsákmányolásához vezet, mivel minden kívánság teljesülését jognak tartja és előbb vagy utóbb elpusztítja azt is, akit uralma alá vetett.

3. A megbocsátás és a bánat gyógyító ereje

Mindezek miatt a teremtés számára sürgősen szükséges, hogy Isten fiai és leányai, mindazok, akik „új teremtéssé” váltak, megnyilvánuljanak: „Mindenki, aki Krisztusban van, új teremtmény. A régi megszűnt, valami új valósult meg” (2Kor 5,17). E megnyilvánulás által a teremtés maga is húsvéttá válhat, megnyílhat az új földnek és új égnek (vö. Jel 21,1). A húsvéti út éppen arra hív minket, hogy keresztény arcunkat és keresztény szívünket bánat, megtérés és megbocsátás által megújítsuk és így a húsvéti misztérium kegyelmének teljes gazdagságát megélhessük.

Ez a „türelmetlenség”, a teremtés várakozása beteljesül, amikor Isten fiai megnyilvánulnak, vagyis minden keresztény és minden ember elszánja magát arra, hogy a megtérés e „szülési fájdalmát” magára vegye. Az egész teremtett világ velünk együtt „fel kell, hogy szabaduljon a mulandóság szolgai állapotából az Isten fiainak dicsőséges szabadságára” (Róm 8,21). A nagyböjt a megtérés szentségi jele. Arra hívja a keresztényeket, hogy a húsvéti misztériumot a saját személyes, családi és társadalmi életükben tartalmasabban és konkrét formába öntve megvalósítsák, különösen is a böjt, az imádság és az alamizsnálkodás által.

Böjtölni annyit tesz, mint megváltoztatni magatartásunkat embertársainkkal és a teremtményekkel szemben: attól a kísértéstől, hogy mindent „elnyeljük”, eljutunk az arra való alkalmassáig, hogy szeretetből szenvedjünk, ami szívünk ürességét be tudja tölteni.

Imádkozni nem más, mint megtanulni lemondani a bálványimádásról és az egónk önelégültségéről és beismerni, hogy az Úrra és az ő irgalmára szükségünk van. Az alamizsnálkodás annyit tesz, mint hogy túllépünk azon a balgaságon, hogy csak magunknak élünk, csak magunknak halmozunk fel abban a téveszmében élve, hogy így biztosíthatjuk a jövőt, ami nem is a miénk. Ezekkel az eszközökkel ismét meglelhetjük az örömet abban a tervben, amelyet a teremtés Istene a szívünkbe vésett: testvéreinket és az egész világot szeretni és ebben a szeretetben megtalálni a valódi boldogságot.

Kedves testvérek, Isten Fiának a bűjtje a teremtés *pusztaságába* való belépés volt, azért, hogy azt újra Isten jelenlétének *kertjévé* tegye, azzá, ami a bűnbeesés előtt volt (vö. Mk 1,12–13; Iz 51,3). Bűjtünk során mi is ezt az utat szeretnénk bejárni, azért, hogy a teremtett világnak elvigyük Krisztus reménységét, aki azt „a mulandóság szolgai állapotából felszabadította az Isten fiainak dicsőséges szabadságára” (Róm 8,21). Ne hagyjuk, hogy e kedvező idő haszontalanul teljen el! Kérjük Isten segítségét, hogy rátaláljunk a valódi megtérés útjára. Hagyjuk el az önzést és az önmagunkra irányuló figyelmet és forduljunk Jézus húsvétja felé, váljanak szükségét szenvedő testvéreink felebarátainkká, akikkel testi és lelki javainkat megoszthatjuk. Így életünk konkrét cselekedeteiben Krisztusnak a bűn és a halál felett aratott győzelme megvalósul és ezzel az ő átalakító erejét a teremtésre is lehívjuk.

Vatikánváros, 2018. október 4-én, Assisi Szent Ferenc ünnepén.

Ferenc pápa